צו: חלק פרק אחד עשר סנהדרין

תורה אור

1. וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ מִשְׁפָּט: מלכים ב כה ו
2. וְעָתָה פְּתוֹחִיָּה יָחֵד בְּכִשֵּׁיל וּכְלִפַּת יַחְדָּו לְמִנְחָה: תהלים עד ו
3. יָזֵדוּ כְּמוֹ־אָיִא לְמַעְלָה בְּסֵבֶךְ עֵץ קֹרְדֻמּוֹת: תהלים עד ה
4. סֶלָה כָּל אֹיְבֵירִי אֲדֹנָי בְּקִרְבִּי קֹרָא עָלַי מוֹעֵד לְשַׁבֵּר בַּחוּרַי גַּת דָּרַךְ אֲדֹנָי לִבְתוּלַת בַּת יְהוּדָה: איכה א טו
5. קְחִי רֵחַיִם וּטְחֲנִי קָמַח גַּלִּי צַמָּתֵךְ חֶשְׂפִּי שֹׁבֶל גַּלִּי שׁוֹק עִבְרִי נְהָרוֹת: ישעיהו מז ב
6. רִפְּנוּ אֶת בָּבֶל וְלֹא נִרְפְּתָה עִזְבוּהָ וְנֵלֶךְ אִישׁ לְאַרְצוֹ כִּי נֶגַע אֶל הַשָּׁמַיִם מִשְׁפָּטָהּ וְנִשָּׂא עַד שְׁחָקִים: ירמיהו נא ט
7. כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ מֵרָחוֹק: משלי ז יט
8. יֵי אִישׁ מִלְחֲמָה יֵי שְׁמוֹ: שמות טו ג
9. צְרוֹר הַכֶּסֶף לָקַח בְּיָדוֹ לְיוֹם הַכִּסֵּא יָבֹא בֵיתוֹ: משלי ז כ
10. וָאֹכְרָה לִּי בְּחַמִּשָּׁה עָשָׂר כֶּסֶף וְחֹמֶר שְׂעֹרִים וּלְתֶךְ שְׂעֹרִים: הושע ג ב
11. חִקְעוּ בְּחוֹרֵשׁ שׁוֹפָר בַּכִּסֵּה לְיוֹם חַגֵּנוּ: תהלים פא ד
12. שִׁלְחוּ כַר מֹשֵׁל אֶרֶץ מִסֶּלַע מִדְּבָרָה אֶל הַר בַּת צִיּוֹן: ישעיהו טז א
13. בָּעֵת הַהִיא נְאֻם יֵי יוֹצִיאוּ אֶת עַצְמוֹת מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת עַצְמוֹת שָׂרָיו וְאֶת עַצְמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֶת עַצְמוֹת הַנְּבִיאִים וְאֶת עַצְמוֹת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם מִקְּבָרֵיהֶם: ירמיהו ח א
14. בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת וְגָדַרְתִּי אֶת פְּרָצֵיהָן וְהֲרֻסֹתָיו אָקִים וּבְנִיתִיהָ כִּימֵי עוֹלָם: עמוס ט יא

מסורת הש"ס

ומי סליק כו' והא כתיב. בהיא פרשתא ויעלו לדקיה אל המלך רבלתה אלמא ברבלה הוה: זו אנטוכיא. ואנטוכיא קיימא לן (דף מו:) מאמרי ישראל: דמום דיוקנו. של נבוכד נצר: חקוקה לו על מרכבתו. של נבוזר אדן ודומה לו כמו שעומד לפניו ולכך כתיב בא נבוכד נצר והיינו כבוד: טעין תלת מאה כודריים. משאוי שלש מאות פרדות: נרגא דפרזלא. פטישי ברזל: דשליט בפרזלא. ברזל חדוד הקולף ברזל אחר: כלעפיהנו. לא בלעה ממש אלא שיכרם שהיו מתפוללין הפטישים בהכותם בשער לשברה: פתוחיה יחד. משמע על פתח אחד הלמו כל הכשילים וכילפות יחד ולא הועיל כלום: שוור בר שוור. דולג בר דולג קום וכבש ירושלים לנבוזר אדן קאמר. ל"א שוור בר שוור מדלג בר מדלג קפצת פעם אחת עם קנחריב ועכשיו פעם שניה: כקופא. מנג הפעים ולא מחודו כמו קופא דמחטא (ב"מ דף לח:): יודע כמיכי למעלה. תפלה היא. יודע לפניך אותו סכך עץ קרדומות שעבר בו את ירושלים כאילו הכיאו למעלה בכפא הכבוד: נכה היכלא. וכבש לעלות לדקיע: דרכו כיה מן שמיא. והשפילוהו: זחה דעתיה. מתגאה על שהיה מצליח: עמא קטילא. שכבר נגזר עליהם על כך: ועתי קמה. ומתי מתים לא נאמר אלא קמה שאין לריך מתיה: למסך. מקום שהקלעים נומתין בלד הראש: שוכל. קלע הראש שדומין לשבלים: גלי שוק עברי נהרות. פורענות זה היה הקב"ה אומר לישראל לכו ומתו קמה כלומר מתוים אתם כבר לקמת ותחזו ותמתן עליין תגלי קלעי ראשיכם ושוקיכם ותלכו בגלות: אייתו לי ואינסי. ואנסה אם דם בהמות הוא: כסי ולא אידמי. שתו בהמות ולא אידמי הדם: פרעפא. שטר לוואה: ואיפגייר. נתחרלדן: גר תושב. שלא קבל עליו אתר מצות וקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים: של אוהו רשע. נבוכד נצר: רפינו ולא נרפפה. שהיה הקב"ה מבקש לרפאותו להכנים מבני בניו תחת כנפי השכינה: אלו נהרות בבל. שהם רעים לשתות: לגייפא דבבל. דקלים מרים הם שעומדים בנהרות. ל"א ליעווייתא דבבל דקלים רעים של נהרות בבל שאין טשאים פירות לפי שהמים רעים הן לגדל פירות בסוטה (דף מו:) אמרי' קוטנא הוא דאמריתו הני ליעווייתא דבבל מתשת ימי כראשית אתיתנהו ונהר שתתת הני ליעווייתא מי מרים ניהו: שיבבי. שבנים: פוק חא. לא ממקומך ובא אל ארץ ישראל ותכבשנה: כי אין האיש. מקרא הוא במשלי: בקריבא הוא. בקרוב הוא ויבא בעת דומקס. לפי דרכו של מקרא זה שהם שלחו לו שומעים אנו שהוא אכל מילתא דהוה אמרי ליה הוה מעיב דבר זה: צרור הכסף לקח בידו. לדיקים שבהן מתו: ואכרה לי בחמשה עשר כסף. פדיתי אותה במלרים בע"ו בגיסן: כסף וחומר שעורים ולתך שעורים. בזכות לדיקים שנקרלו כסף חומר שעורים שלשים אתין ולתך חמשה עשר אתין אלו ארבעים וחמשה לדיקים שהעולם מתקיים עליהם בחולין פרק גיד הנשה (דף לב.) פעמים ששלשים כאן וט"ו בארץ ישראל ופעמים שט"ו כאן ושלשים בארץ ישראל * ובמסכת חולין היכא דקא מפרש האי קרא בלדיקיא אמרי אין כסף אלא לדיקים וכן הוא אומר צרור הכסף לקח בידו: כבר קבע להם זמן. שלא יבא עד ע' שנה שתשלים גלות בבל: מחלגא ומחטרא. מחתת שלגים ומטרים: תא אשינא דטורי. בא דרך מחתית ההרים והבריס יגיעו עליך מן השלגים ומן המטרים: שלחו כר מושל ארץ. שלחו שלים אל נבוכד נצר שהיה מושל בארץ שיבא אל הר בת ציון דרך הסלעים והבריס: ליתי לי דוכתא. לא יהיה לי מקום שביב לירושלים שעוכל אני ומיילי ליתב במקום מכוסה מפני הגשמים: קבריהם של ישראל. מערות שלהן שביב לירושלים ובהן אתה ומיילותיך יכולין ליתב: יוליאו את עצמות מלכי יהודה. שעתידים להשליך מן הקברים העלמות שבקברים שנאמר בעת ההיא וגו': אימת אתי כר נפלי. אילו דאמרינן לרור הכסף לקח בידו שנתמעטו הלדיקים קא מייבי הא נמי במשיח וקאמר' תלמידים מתמעטין ואילו דאמרי' ותהי האמת נעדרת אייתי הא דהוה אמרא דשמיה קוטנא: את

1. ויתפשו את המלך. ויעלו אתו אל מלך בבל רבלתה וידברו אתו משפט: מלכים ב כה ו
2. ועתה פתוחיה יחד בכשיל וכילפת יחדו למנחה: תהלים עד ו
3. יזדו כמו־איא למעלה בסבך עץ קרדמות: תהלים עד ה
4. סלה כל אויבירי אדני בקרבי קרא עלי מועד לשבר בחורי גת דרך אדני לבתולת בת יהודה: איכה א טו
5. קחי רחים וטחני קמח גלי צמתך חשפי שבל גלי שוק עברי נהרות: ישעיהו מז ב
6. רפינו את בבל ולא נרפתה עזבוה ונלך איש לארצו כי נגע אל השמים משפטה ונשא עד שחקים: ירמיהו נא ט
7. כי אין האיש בביתו הלך בדרך מרחוק: משלי ז יט
8. יי איש מלחמה יי שמו: שמות טו ג
9. צרור הכסף לקח בידו ליום הכסא יבא ביתו: משלי ז כ
10. ואכרה לי בחמשה עשר כסף וחמר שערים ולתך שערים: הושע ג ב
11. חקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו: תהלים פא ד
12. שלחו כר משל ארץ מסלע מדברה אל הר בת ציון: ישעיהו טז א
13. בעת ההיא נאם יי יוציאו את עצמות מלכי יהודה ואת עצמות שריו ואת עצמות הכהנים ואת עצמות הנביאים ואת עצמות יושבי ירושלם מקבריהם: ירמיהו ח א
14. ביום ההוא אקים את סכת דויד הנפלת וגדרתי את פרציהן והרסתיו אקים ובניתיה כימי עולם: עמוס ט יא

ומי סליק כובוכד נצר לירושלים והכתיב ויעלו אותו אל מלך בבל רבלתה ואמר ר' אבהו זו אנטוכיא רב חסדא ורב יצחק בר אבודימי חד אמר דמות דיוקנו היתה חקוקה לו על מרכבתו וחד אמר אימה יתירה היתה לו ממנו ודומה כמי שעומד לפניו אמר רבא טעין [6]תלת מאה כודרנייתא נרגא דפרזלא דשליט בפרזלא שדר ליה נבוכד נצר לנבוזראדן כולהו בלעתינהו חד דשא דירושלם שנאמר [2]פתוחיה יחד בכשיל וכילפות יהלומון בעי למיהדר אמר מסתפינא דלא ליעבדו בי כי היכי דעבדו בסנחריב נפקא קלא ואמר שוור בר שוור נבוזר אדן שוור דמטא זימנא דמקדשא חריב והיכלא מיקלי פש ליה חד נרגא אתא מחייה בקופא ואיפתח שנאמר [3]יודע כמביא למעלה בסבך עץ קרדומות הוה קטיל ואזל עד דמטא להיכלא אדליק ביה נורא גבה היכלא דרכו ביה מן שמיא שנאמר [4]גת דרך ה' לבתולת בת יהודה קא זיחא דעתיה נפקא בת קלא ואמרה ליה עמא קטילא קטלת היכלא קליא קלית קימחא טחינא טחינת שנאמר [5]קחי רחים וטחני קמח גלי צמתך חשפי שובל גלי שוק עברי נהרות חטים לא נאמר אלא קמח [6]חזא דמיה דזכריה דהוה קא רתח אמר להו מאי האי אמרו ליה דם זבחים הוא דאישתפיך אמר להו אייתי ואנסי אי מדמו כסי ולא אידמו אמר להו גלו לי ואי לא סריקנא לכו לבשרייכו במסריקא דפרזלא אמרו ליה האי כהן ונביא הוא דאינבי להו לישראל בחורבנא דירושלם וקטלוהו אמר להו אנא מפייסנא ליה אייתי רבנן קטיל עילויה ולא נח אייתי דרדקי דבי רב קטיל עילויה ולא נח אייתי פרחי כהונה קטיל עילויה ולא נח עד די קטל עילויה תשעין וארבעה ריבוא ולא נח קרב לגביה אמר זכריה זכריה טובים שבהן איבדתים ניחא לך דאיקטלינהו לכולהו מיד נח הרהר תשובה בדעתיה אמר מה הם שלא איבדו אלא נפש אחת כך ההוא גברא מה תיהוי עליה ערק שדר פורטיתא לביתיה ואיתנייר תנו רבנן [12]נעמן גר תושב היה נבוזר אדן גר צדק היה מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלים מבני בניו של סנחריב לימדו תורה ברבים ומאן נינהו שמעיה ואבטליון מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק ואף מבני בניו של אותו רשע ביקש הקב"ה להכניסן תחת כנפי השכינה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם מי שהחריב את ביתך ושרף את היכלך תכנים תחת כנפי השכינה היינו דכתיב [6]רפינו [7] את בבל ולא נרפתה עולא אמר זה נבוכד נצר רבי שמואל בר נחמני אמר אלו נהרות בבל ותרגמה דציניתא [8](צרידתא) דבבלאי אמר עולא [9]עמון ומואב שיבבי בישי דירושלם הוו כיון דשמעינהו לנביאי דקא מיתנבאי לחורבנא דירושלם שלחו לנבוכד נצר פוק ותא אמר מסתפינא דלא ליעבדו לי כדעבדו בקמאי שלחו ליה [7]כי אין האיש בביתו [א] הלך בדרך מרחוק [10]ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר [8]ה' איש מלחמה שלח להו בקריבא הוא ואתי שלחו ליה הלך בדרך מרחוק שלח להו אית להו צדיקי דבעו רחמי ומייתו ליה שלחו ליה [9]צרור הכסף לקח בידו ואין כסף אלא צדיקים שנאמר [10]ואכרה לי בחמשה עשר כסף וחומר שעורים ולתך שעורים שלח להו הדרי רשיעי בתשובה ובעו רחמי ומייתו ליה שלחו ליה כבר קבע להן זמן שנאמר ליום הכסא יבא (ל)ביתו אין כסא אלא זמן שנאמר [11]בכסה ליום חגנו שלח להו סיתוא הוא ולא מצינא דאתי מתלגא וממיטרא שלחו ליה תא אשינא דטורא שנאמר [12]שלחו כר מושל ארץ מסלע מדברה אל הר בת ציון שלח להו אי אתינא לית לי דוכתא דיתיבנא ביה שלחו ליה קברות שלהם מעולין מפלטירין שלך דכתיב [13]בעת ההיא נאום ה' יוציאו את עצמות מלכי יהודה ואת עצמות שריו ואת עצמות הכהנים ואת עצמות הנביאים ואת עצמות יושבי ירושלים מקבריהם ושטחום לשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר אהבום ואשר עבדום ואשר הלכו אחריהם אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק מי שמיע לך אימת אתי בר נפלי אמר ליה מאן בר נפלי א"ל משיח משיח בר נפלי קרית ליה א"ל אין דכתיב [14]ביום ההוא אקים את

גלוין הש"ס

גמ' עכור ובראב כו'. עי' כר"ש פ"ד מ"ד דדיים: רש"י ד"ה כבפא וכו'. וכעין זה לעיל לג ע"א ובגרסת דף כו ע"ב [תוס' ד"ה ואין שיחקו]:

הגהות הגר"א

[א] גמ' הלך בדרך מרחוק. נמחק:

מוסף רש"י

תלת מאה. לאו דוקא, וכן כל שאם תאות שבש"ס (ר"ה ב"ם עפחים קיט.), דזכריה. בן יהודע הכהן, שהרגוהו שרי יהודה בתלות יואש כשהתחוו לו ליואש (דה"ב כד) ועשאוהו אליה והרגוהו בעזרה (ב"מ ז:), פורטיתא. שטר לוואה שפרע מה תהא על נכסיו (שם). בר תושב. שלא קיבל עליו אתר מצות אלא ע"ז, שנאמר (מ"ב ה) כי לא יעשה עוד עבדך וגו' (שם). צרור הכסף לקח בידו. לדיקים שבהם המיתם (חולין צב.).

ג) [עי' פירוש רש"י פפחים קיט. ד"ה אלא אלא מאות], ב) [נעין מז: ע"ש], ג) [סם ע"ש], ד) [בקרא רפאנו], ה) [בע"י ליתא וכ"מ מפי' רש"י דלא גרים ליה], ו) [סוטה מב: מת. לעיל לב.], ז) [נעין מד:].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com